

Felsefi Komedî

www.dmy.info adlı sitedeki yazılardan derlemedir.

Mart- Temmuz 2018 arasındaki yazılardan oluşturulmuştur.

©Doğuhan Murat Yücel

info at dmy.info

dmyucel@gmail.com

Önsöz

"Açılın yeni bir şey deneyeceğim." dedi kendini filozof sanan deli. Bir web sitesinde acılarını dindirmeye çalışırken daha çok acıttığını fark etmişti. Daha güzel söyleyebilirdi. Herkes gülmeyi sevdiği için belki bu sefer insanlar beni sever diye düşündü. Hem güldürürken söylersen o kadar da ağır gelmiyordu insanlık.

Felsefi Komedi adlı dizimizi on dört haftada tamamladık. Felsefenin komedi olduğunu kast etmedik, hayat komedisi içinde felsefe yapmayı anlattık. Gülerken felsefe yapabilir miyiz, hayatla dalga geçebilir miyiz felsefece, sorduk.

Gülmek vahşi atalarımızın birbirini onaylama hareketiydi. Zamanla ekonomik bir şekilde birçok olaya verdiğimiz tepki halini aldı. Başkasının kaybettiği durumlarda "ben kaybetmedim" tarzı bir onaylama, gerçekler çarpıtıldığında "ben anladım" veya acı gerçekler dışa vurulduğunda "ben rahatım" onayı oldu. Şikayet ettiğimiz şeyleri aptal göstermek, sınırları aşarken rahatlamak da gülmenin içinde geldi. Gülmek rahatlama belirtisiydi, rahatlamak da gerçeği yenmek görünümündeydi. Zorlu hayatımızda zorluğu aşmanın nişanesi gibiydi. Herkesin acısı vardı ve bu hareket acıyı ötelemekteydi.

Varoluşsal acı içindeki insanlığın güçlü bir silahı, kendini kandırmanın ve onaylamanın iyi bir yolu diyebiliriz. Gülmek fazladan bir hareket değil, var olan sorunun yenilmesinden gelen sosyal bir tepkidir. Her zaman birlikte felsefe yaptığımız gibi, birlikte güleriz. Hatta bir sorun olmasına bile gerek yoktur, o kadar sosyaliz ki birinin boş yere gülmesi bizi güldürmeye yeter. Hareketin kökeni onaylamaya, rahatlamaya ve rahatlatmaya dayanmaktadır.

İçindekiler

1. Ebem Sokrates	3
2. Tüm Aristolar Teles midir?.....	5
3. Platonik Devlet.....	6
4. İdeal Bir Eş.....	8
5. Her Türk Kendinin Foucault'sudur	10
6. Far Abi	11
7. Konfüçyüs'ten Konfüşyüşçülük	13
8. Deli Markıs	15
9. Post Yapısal Ltd. Şti.	17
10. Niçe Niçe Yıllara	18
11. Acı Tatlı Schopenhauer	20
12. Dilimin Ucunda Wittgenstein.....	21
13. Kamüsel İntihar	22
14. Heidegger Benimle Ol	23

1. Ehem Sokrates

"Açılın yeni bir şey deneyeceğim." dedi kendini filozof sanan deli. Bir web sitesinde acılarını dindirmeye çalışırken daha çok acıttığını fark etmişti. Daha güzel söyleyebilirdi. Herkes gülmeyi sevdiği için belki bu sefer insanlar beni sever diye düşündü. Hem güldürürken söylersen o kadar da ağır gelmiyordu insanlık.

Sokrates bir taş işçisinin oğluydu, kendisi de öyle oldu. Atina yakınlarında taş işçiliği yapıyordu. Emekliliği geldiğinde neyle uğraşacağını düşünmeye başladı. Aslında yeni bir şey bulması gerekmiyordu. Hep yaptığı gibi insanlarla uğraşmaya devam etti. Yalnız bu sefer ileri düzeye geçti. Çarşıda pazarda insanları doğurtmaya niyetlendi. Erkek kadın fark etmez, Sokrates doğurtmakta kararlıydı. Etme, tutma dedilerse de kar etmedi.

Meğer doğurtma dediği şey insanlara cevapları vermeyip kendilerinin vermelerini sağlamış. Çeşitli sorularla doğruya kendilerinin ulaşmalarını istiyormuş. Ama bu açıklamayı yapmadığı için birkaç kez kavga çıkmış. Kelli felli adamlara "dur bak seni doğurtacağım" deyince birkaç kez paparayı yemiş. Hatta bir savaş esnasında askerlere "hepinizi doğurtacağım" deyince o erkeksi ortamda yanlış anlaşılma tabii. İlk seferde Sokrates'i ön cepheye koymuşlar. Ama ne yazık ki ölmemiş, Atinalıların daha çekeceği varmış.

Sokrates Atina sokaklarında herkesi doğurtmaya çalışarak gezerken bir şey bilmediğini söylüyormuş. Bu tekniği çocukluğunda hacı dayının elmalarına dalarken keşfetmiş. Bir şey bilmezsen sorun olmaz. Ne elmalara daldığını, ne de felsefe yaptığını kesin olarak belirlemezsen yola devam edebilirsin. Herkes kesinlik üretirken Sokrates sorular sormaya ve elma yemeye devam etmiş.

Atina Devleti o sıralarda alengirli işler çevirmekteymiş. İnşaattan parayı götürmekte, kendi burjuvasını oluşturmaktaymış. Zaten tarih boyunca her iktidar yandaşlarıyla büyümüş. Atina Devleti yandaş medya tarafından sürekli pohpohlanırken Sokrates soru sorma cüretinde bulunmuş. Hemen dış mihrak ilan edilmiş tabii. Zaten dinsiz miymiş neymiş, haşa tanrıça Athena'dan, bu zındık ceza istiyor gibiymiş. Sokrates'in Savunması'nı bilenler bilir. Biz de bu süreci anlatan Platon'un yalancısıyız. Çünkü Sokrates kitapların unutkanlığa sebep olduğunu, hikmetinin söz ile ifadesinin kâfi geldiğini düşünmekteymiş. "Kitap yaz abi, bu işte çok para var" deseler de dinlememiş.

Zındıklığı yüzünden yargıçların önüne getirilince korkusuzca durmuş. Mahkeme başkanı ileri-geri konuşmuş. Ama güzel konuşmuş, boşuna yandaş hakim olmamış, çalışkanmış. Sokrates bile bir ara kendini kaybedip başkanın güzel konuşmasına hayran kalmış. Sonra sanık sandalyesinde olduğunu fark ederek, inatçı bir kişiliği olduğunu hatırlamış. Ne dedilerse zıt gitmiş. Ak dediklerine kara, zengin dediklerine fukara demiş. Muhabbet koyulaşırken başkan buna sen Karadenizli misin demiş. Yok "ben Selanik göçmeniyim", "küçükken sarışınmışım" falan bir sürü mevzu girmiş araya.

Dava Sokrates'in mahkeme başkanını doğurtmaya niyetlenmesiyle zıvanadan çıkmış. Başkana doğurtacağım dedikçe başkan hiddetleniyor; buna ilişkin metodolojik açıklama yapmadığı için ortam geriliyormuş. En son Platon girmiş araya. Sokrates Abi, bir sakinleşelim, şiddet hiçbir şeyi çözmez abi demiş. Mahkeme başkanına da ikili oynamış. O ne dediğini bilmiyor başkanım, emekli adam, mazur görün demiş. İdealardan bahsetmiş, ama "idealarına da sana da" diye adamı hırpalamışlar.

Platon Sokrates'e ideaları anlatmaya gittiğinde "yine başlama" diye geri çevrilmiş. Platon idealarda ısrar edince Sokrates kendini öldürmekle tehdit etmiş. Demek ki içinde bir intihar saklıymış. Yoksa idealar kuramı o kadar da karışık değil. Karışık, ama az. Platon toplum beni anlamadı diyerek idealar kuramından masaj yapmaya geçmiş. Sokrates garibimi iyice rahatlatmış. Kulunçlara, kulunçlara; sırtını da çiğnemiş. Ama savunmasını yumuşatmakta fayda etmemiş. Emekli inadı işte.

Bir başka bakış açısına göre ölümsüz olma fırsatı varken bunu zaten geri çeviremezmiş. Dürüstlük olması gerekenin ifadesini gerektirmiş. Atina tanrılarını bilmem ne yapmak ve gençlere gerçekleri anlatmak yüzünden ceza alınca kendi idamını kendisi gerçekleştirmiş. Zehri alıp içmiş ve o sayede ünlü olmuş.

İnsan bilgeliğin peşinde olmalı demiş. Öldüğünü sanmıyoruz. Bile bile o zehri alıp içmesi bize ders olmuştur. Hayatını Platon'dan öğreniyoruz. Şurası acıdır: hikmetli sözleri ve yücelmiş ölümüyle anlatılırken küfürlü kısımlar yine yazılmamıştır. Felsefe tarihi sıkıcı başlamış, şakalar ihmal edilmiştir.

2. Tüm Aristolar Teles midir?

Son günlerde öğrencim Aristo'nun macera peşinde olduğunu duyuyorum. Okuldayken peşimden ayrılmazdı. Bana abi derdi. Şimdilerde benim felsefemin dışına çıkmak istiyormuş. Hâlbuki anam avradım olsun diye yemin etmişti. Tüm öğrencilere yemin ettirmiştim. İdealar kuramından ayrılmayacaklardı. Ah Aristo ah, ne gerek var, dertsiz başına dert alıyorsun.

Ben hep idealardan konuya girerim. İdealarla çok kız tavladığım oldu. Felsefe zaten tarih boyunca hafif alkole birlikte kız tavlama aracı olarak kullanılıyor. Ama benim felsefem esaslıydı. Ben bununla insanlığı tavlamaştım. Her şeyin aslı olacak bir "idea" kavramım vardı. Her madde bu asıl "idea" nın taklidi idi. Ben de filozoflar için ideal olabiliydim. Ne var ki güvendiğim dağlara kar yağdı.

Aristo benim felsefeyi alıp evirip çevirmiş. İleri geri konuşmuş. Ben idealardan yola çıkıyor tümdengelim yöntemini kullanıyorum. Benim öğrencim Aristo ise tümevarım yöntemiyle dünyadan yola çıkmak istiyormuş. Sen o yöntemle ancak kölelerin üzerine çıkarsın. Yahu ben koca Eflatun'um, tümdengelmışim, sen kimsin tümevarıyorsun. Sen kimsin ya!

Zaten bizim haylaz Hermias'ın kızı ile evlenecekmış. İyi yere kapak atmış vesselam. Hermias bizim Akademi'de okudu, benden öğrendikleriyle palazlandı. Felsefe melsefe derken Asos civarında turistik yerleri parsellemiş devlet falan kurmuş diyorlar. Çanakkale 1915 Köprüsü açılınca çok prim yapacakmış oralar. Ne diyelim Allah artırsın, bizim de var çok şükür. Aristo da soluğu orada almış. Beraber benim felsefemin içine ediyorlarmış.

Neyse ki Akademi'de bu ikisinden başka öğrenciler de vardı. Gerçekleri onlar biliyor ve yayıyorlar. Aristo ise bana tepki olarak doğmuş sanki. İtiraf etmeliyim, mantık düşüncelerini ben de beğendim. Ne var ki idealar kuramımı mıcıklayarak bana teleslik yapmaktadır. Aristo bunu herkese yapmaktadır. O halde tüm Aristo'lar telestir. Yediğin kaba pislersen böyle olur Aristo gardaşım.

Geçenlerde heykeltıraşa vesikalık heykelimi yaptırıyorum. İş bitince taş gibi olduğumu fark ettim. Amma taşım he dedim. Heykeltıraş demez mi "doğru abi, Aristo'ya benzedin" diye. "O bana benzer teles!" deyiverdim. Boynuz kulağı geçmiş derler ya, o misal. Zaten İskender'e hocalık yaptıktan sonra havalandı bu teles, Aristoteles.

Rivayete göre bu Hermias ile Aristo felsefeye vergi koymak istiyorlarmış. Felsefeyi azaltacağına çoğaltmış. İnsanlar bu işte para var ki vergisi var diyerek felsefeye dadanmış. Filozoflara işsizlik maaşı da bağlayacaklarmış, ama o sırada devlet çökmüş. Çünkü benim felsefemi takip etmeyen felsefesi nazara gelir. Bacasına baykuş konar. Ayağı taşa gelir.

Her şey maddi surette değildir. Anlamadığın şeyler olabilir. Bunu Aristo kardeşimize anlatamadık. Hem öyle olsaydı Hermias Persler tarafından ele geçirilmezdi. İşkence altında bir filozofa yakışır hayat yaşadığını söylemiş, ama felsefe her yerde işe yaramıyor. Benim politikayla ilgilenen gençlere tavsiyem, ilgilenmeyin. Politikanın çok ilgilisi var. Felsefenin yok, felsefe yapın kendi içinizdeki krallığı keşfedin.

Dünyada son yıllarımı yaşadığım farkındayım. Bir filozof olarak öldükten sonra yaşayacağım. İnsanın her zaman metafizik bir yönünün olduğunu bildiğimden iyi yere kapak attım. Hayatı idealara dayandırarak kimsenin çürütemeyeceği bir sistem oluşturdum. İdealardan deney yapamazsın. Aristo bunu akıl edemedi. Dünyaya dayanırsan dünyayı da sana dayarlar. Sanıyorum ki felsefem daha uzun süre tutacaktır.

3. Platonik Devlet

Akademi'yi kurduk kuralı işler çok kesat. Güzel kızlar felsefe yapmıyor. Hep oğlanlar gelince adımız oğlanlıya bile çıktı. Hatta oğlanlılığın mucidi olarak ismimi yazmışlardı, zor sildirdim. Haksız da değiller, sonuçta insanın canı sıkılıyor. Hem şehre iki vesait burası, kölelerin de eski tadı yok. Para verilmişle beleş yapılmış bir olmuyor. Acı gerçek, burası Atina; köleler, kadınlar ve fakirler hariç demokrasi.

Zaten birisi söylenti çıkarmış. Akademi'ye eşeği bağlasan geçiyormuş diye. Felsefe zor iştir kardeşim. Hem matematik bilmeyen Akademi'ye giremez. Nitekim bunlar hep sofistlerin safsatası. Bizi çekemiyorlar. İdealar kuramımı duyan çatım çatım çatlıyor. Öyle bir kuram oluşturduğum ki, kimse yıkamaz. Kökünü de fizik ötesi âleme attım. Artık ölmem.

Felsefenin kıymeti yok. Sap sap geziyoruz. Geçen agorada kendimi övüyorum. Tarihin üç büyük filozofundan biriyim dedim. Oradan birisi filozof olarak sadece seni tanıyoruz dedi. Başka birisi zaten üç tane var demez mi. Neyse ki idealar kuramım var. İdealar âleminden bahsedince metafizik unsurlar ile işi kurtarıyorum. Aristo gibi bu dünyadan yola çıksam işim zordu. Tartışmaların uzamaması için, işte bunlar hep idea deyip; kestirip atıyorum.

Akademi'ye farklı görüşlerden düşünürler getirelim dedik. Hatta para karşılığı felsefe öğreten ve insanı her şeyin ölçüsü sayan sofistleri bile davet ettik. Protogoras'ı transfer etmek için Aristo artı bir miktar para bile önerdik. Bonuslarla birlikte transfer bayağı kazançlı oluyordu. Ama bonserviste pürüz çıktı. Ondan sonra Beşiktaş gibi bonservisi elinde olanlara yöneldik.

Baktım Akademi'de daralıyorum. Kendimi siyasete verdim. Devlet diye bir kitabım vardı. Kitabını yazdım, kendisini de kararım her halde diye düşündüm. Devlet işine girdim. İtalya'nın güneyinde kelepir yer de bulmuştum. Birkaç "kankamla devlet kurma keyfisi" diye bu işe giriştik. Ama tutmadı. Küçük oyuncularını oynatmıyorlar. Piyasada köşe başları tutulmuş. Zamanında devletini kuran kurmuş. Zaten devleti kurmakla kalmıyor. Durduğu yerde masraf. MTV, ÇTV, ÖTV derken donuma kadar içeri girdim. Neyse ki babadan kalma zeytinlikler vardı, Atina taraflarına geri döndüm.

Ben yokken Atina'da benim vefat ettiğim haberi yayılmış. Öğrencilerimden biri ona felsefe için odun kırma görevi vermemi kaldıramamış. Soğukta felsefe yapılmıyor. Felsefe için odayı ısıtmak, ısıtmak için de odun kırmak gerekiyor. Felsefi odun, anlamamış. Hikâyeye göre bu öğrenci beni idea olmaya ikna etmiş. Hayat kusurlu olduğu için bir gece uyurken idea olmuşum. Pek bozuntuya vermedim, ölmüş gibi takıldım.

Geçenlerde birisine hepimizin aslı idea dedim. İdea falan konuşurken bana hak verdi. İşte dedim felsefem yayılıyor. O sırada karşımdaki kişi bana "idea olduğun kesin, olmadığın şey ise bu dünyadan bir filozof" dedi. Bir süre gülüşmeler yaşandı. Güzel espri için tebrik ettim. Felsefe çok ünlü olmadığından beni tanımamalarını anladım. Birkaç kişiye kendimi anımsatmaya çalıştım. Felsefenin yıldızıyım dedim. Onlar da yıldızı sen isen vah felsefenin haline dediler.

Bir yerde benim anma toplantısını yapacaklarmış, gittim. Sahnede o bir ilham vericiydi dediler. Onun kadar akli havada bir züppe filozof olduysa hepimiz oluruz dediler. En azından bu yönümler insanlara ilham oldum diye düşünüyorum. Param yüzünden filozof olduğumu söyleyenlere alındığımı da eklemeliyim.

Benim devletimde, yani yazdığımda, şiir ve komedi yasak olacak. Kamuya açık alanda gülmek de yasak. İsteyen evinde gülsün. Ya da 89,9 TL. verip gülsün. Yasak olsun, ama ceza ile yapılabilsin ki para getirsin. Devlet tasarımımla modern devletin temellerini attım. Yalnız demokrasiye karşı çıktım, demokrasi çok bozdu. En çok bağırana haklı oluyor. Çarşamba pazarı gibi devlet mi olur. Hem halk ne ki temsilcileri ne olsun. Filozoflara teslim edin, hayatınızı yaşayın. Farkımız tarzımız.

4. İdeal Bir Eş

Kurgu vasıtasıyla felsefe severleri düşündürmeye çalışıyoruz. Lütfen bu yazıdan felsefe öğrenmeyin, felsefe yapın.

Bu hikâyeyi diyaloglar şeklinde yazacağım, çünkü bu benim olayım. Müthiş diyaloglarım, aklımda idealarım, gönlümde sarışınım, yerindedir uyaklarım, haydi başlayalım.

Bir gün hoşlandığım kız geldi, heyecandan dilim tutulsa da idealarım yanımdaydı.

-Ne kadar geniş omuzların var, olimpiyatlara layıksın Eflatun.

-Ne sandın gülüm, omuzların felsefesi olsa kitabını ben yazarım.

-Annem seninle tanışmak istiyor, kiminle konuşuyorsun bilmek istiyorum diyor.

-Annen mi, nereden çıktı bu şimdi gülüm? Hem ben ciddi bir ilişkiye hazır değilim.

-Annem görmek istiyor valla, kiminle konuştuğumu bilmek hakkıdır. Hem tanışmazsan bir daha dışarı çıkamam. BAHANEM KALMADI.

İş ciddiye binerse çıkar yolum kalmaz sanıyorum. Köprüden önce son çıkışı seçiyorum. Ona idealardan bahsediyorum. "Evleneceğin kişi ideası mükemmeldir, ama gel gör ki nesnelere dünyası bunun sadece birer taklididir" diyorum. Ben anlattıkça kızın aklı bulanıyor. En son ağzı açık bakarken "akşam bize gel sana idealar koleksiyonumu" göstereyim diyorum. Kız numarayı yemiyor tabii, o zamanlar idealar kuramını yeni kuruyordum. Zaten Sokrates'in öldürülmesi yüzünden bu şehirden soğumuşum.

Sokrates'in yeri benim felsefemde ayrıydı. Çok baba adamdı. Diyaloglar ile onu istediğim gibi konuşturdum. Yaşasa bir şey demezdi her halde. Kendisi yazmamıştı, yazana da mani olmamıştı. Onu öldüren bu şehirden ve politikadan şüphe ettim. Kendimi felsefe ile avuttum. İlk günler kendimi salmıştım, berduş oldum, naçar gezdim. O sırada birisi büstümü yapmış. Sakallı halim, ama her zaman öyle değildim. O büst kaldı öyle. Her yerde bu kullanılıyor. İşin kötüsü, cimrilik yapıp yalnızca kafayı yaptırdığım için dünyada vesikalık kaldım. Halbuki o kadar da vücut çalışmıştım.

Babam sağ olsun iyi bir servetim vardı. Zaten dünyayı gezme planlarım bu sayede gerçekleşti, Atina'nın keşmekeşinden kaçıp bir Bodrum yapsam kim engel olabilir? dedim. Akdeniz'i gezdim. İdealar kuramımı da geliştirdim. Bir süre gezdim, tozдум. Atina'ya döndüğümde ise artık hiçbir şey eskisi gibi değildi. Sevdiğim kız evlenmişti. Eşiyle yanımdan geçtiler. O an agora bana zulüm oldu. Hemen arkadaşları çağırdım. Bu kızı çatlatmam lazım dedim. Ne yapabiliriz? Kupon arsa var dediler, yatırımılık, baktım manzara kapanmaz. Bir okul kurduk, adına da "akademi" dedik.

Akademi'de kızlar teklif edecekti. Hem ana- baba dırdırından azade şekilde diyalog yapabilecektik. İleri diyaloglar geliştirebilecektik. İleri dediysem felsefe yani, yanlış anlamayın. Gel zaman git zaman felsefem gelişti, kadınlardan da soğudum. Hiçbir zaman ideal eşime ulaşamayacağımı sanıyordum. Bir arkadaş 30'undan sonra seçici olma dedi. Başka bir arkadaş da "sevdiğini alamadun,alduğunu seveceksun" demişti. Karadenizliydi galiba. Tamam dedim, bir sarışına gönül verdim. Ama aklımda deli sorular.

Bir gün Akademi'nin mermerlerinde otururken kız çıkageldi.

-Taşa oturma cırcır olursun.

-Mekan bizim olduğundan sorun yok.

-Ay şu marka laflarına ölüyorum.

-Emin olamıyorum sevgilim.

-Neden aşkımda?

-Beni param için mi seviyorsun?

-Yok, hiç gözümde değil. Bir arkadaşım söylemişti “sevdaluk ince maraz, yürek yakar can almaz”
Ben seni sevdim Eflatun.

Belli ki ortak arkadaşımız ikimizi de gazlıyordu. Karadeniz atasözlerinden “baktun olmayı, bakmayacaksun” sözünü hatırladım. Onu da ortak arkadaşımızdan duymuştum. Kızı taktım koluma, çıktık agoraya. Nispet ve gıybet yapıp fal baktırdık. Falcı da evlilik görünce ben iyice yükseldim bu olaya.

Ama olmadı işte, felsefem evliliğin önüne geçti. Atina'nın müzmin bekarı, ideal eş Eflatun kariyer için her şeyi kenara çekmişti. Yine bana yollar görünmüştü. Sevdığım kızlar evlenirken ben uzaktan bakmakla yetinmiştim. Bütün arkadaşlarım evlenirken bana sadece düğünlere katılmak düştü. Hayatımın sonuna kadar düğünlere katıldım, ama düğünümü asla. Zaten yalnızca bir taklit olduğumuz dünyada aslolanı ulaşmak mümkün değil. Kusursuz olmak idealara has ve aşk ancak Platonik ise mükemmel.

5. Her Türk Kendinin Foucault'sudur.

Fuku'yu düzgün yazdığımı düşünüyorum. Mesleğim filozofluk. Felsefe okudum yani. Her halde filozof oluyorum. Ama kimse filozof aramıyor. Part time çalışmaya bile razıyım ama yok işte. Menajerim annem, sağda solda felsefe okuduğumu anlatmaya çalışıyor. Ancak kendisi de dâhil kimse felsefenin ne olduğunu bilmiyor. Matematik falan olduğunu düşünen var, buna da şükür.

İnsan kurgudur. Modern insan zaten kurgudur. Kim kurduysa Allah müstahakını versin. Kurgu olduğunu Türkiye'de örnekleriyle anlıyorum. Buralarda her Türk kendi kafasındaki kurgusuna göre yaşar. Kimse medeniyeti veya dini bile kafaya takmaz. Mesela kolun kırıldığında nazardır o, kırık olsa duramazsın. Felsefe okumuşsan da ateistsin. Dinciysen terörist veya mübarek olabilirsin, bir de felsefeci dinciysen kombodan ayrı puan kazanabilirsin, ama ölebilirsin de.

Her Türk kendinin Foucault'sudur deyince tepki çekiyorum. Az kaldı dayak yiyordum. Halbuki bizinkiler sisteme uymalarına rağmen hep dizgeyi sorgulamıştır. Yapısalcı değil de post yapısalcı evresi deyince daha çok vuruyorlar. Yapmak mapmak senin ananı bacını yapsalar hoş olur mu diye ahlak dersi de veriyorlar Diskürsif pratiklerden bahsetmeye başlayınca ne kadar saçma bir iş yaptığımı anlıyor ve sübhanallah diyerek dayağımı kabulleniyorum.

Allah, evren, karma neye inanıyorsanız inanın, felsefeye kötü gözle bakmayın. Ben çok çektim başkası çekmesin. Felsefe okuduğumu öğrenenler ya potansiyel vatan haini muamelesi yapıyor, ya da hekim sanılıyorum. Konuşmalarda hiç Allah demeyince zaten ortamdan kovuluyorum. "Hiç allah demedin, Allah de lan!"

Arkeolojiden ve antropolojiden bahsetmek istiyorum ama insanımız izin vermiyor. Halbuki bu ikisi için en uygun yer memleketimiz. Ne var ki bizde herkes filozof. Herkes haklı olduğu için haktan bahsedilmiyor. Aslında bizde Foucault'cu analizler çok münasip düşer ama fuk babandır diye dönütler alınca bu konudan bahsetmeyi kesiyorum.

Ben hayata günümüzü anlamak bakımından yaklaşıyorum. Kural izleme yönelimli dizgeleri çözümlmek için yola çıkıyorum. Bunun için farklı iki paradigmanın ortasında bulunan memleketimizin uygun olduğunu düşünüyorum. Bu kargaşada her tartışmaya bir doz felsefe öneriyorum. Bazen soru sorunca bölüm sonu canavarı gibi saldırı altında kalıyorum. Bunu hak etmiyorum, aslında insanların istediği şeyi veriyorum. Felsefe olmazsa, düşünmezsek yanlışlara kapılıp gideriz. Sorgulamazsak yanılırız.

İnsanımız da bunu biliyor. Yalnız kalabalıklar içinde tutucu rolü yapmak milli sporumuz olmuş. Kimse kendi için bir değerlendirmeye girişmiyor. Aslında herkes değişim istiyor, ama değişmek isteyen yok. Felsefenin doğduğu bu topraklarda soru çok, ancak sormaya cesareti olan yok. Kötülük, korkaklık, cehalet hepsi aynı şey vesselam. Bizi bitiren kendimizi sınırlamamızdır. Neyse yine felsefeye başlamayayım, sorgulamıyormuş gibi yapayım.

6. Far Abi

940 yılında Türk göçebeler arasında bir tartışma çıkmıştır. Kimse ortak bir uzlaşa oluşturacak kadar bilgin değildir. Bazı sorulara yanıt verilmelidir, ancak "oba" soru sorma yeri değildir. Soru sormak için şehre gidilmelidir. Şehirliyle de pek güven olmaz, ama neyse ki tanıdık biri vardır. Bilse bilse Far Abi bilir, o yardımcı olur diyerek Bağdat yolu tutulur.

Farabi(870–951) Kazakistan'ın Farab şehrinden olduğu için ismi Farablı anlamında Farabi olmuştur. Ancak Türk göçebeler onun Türkçe abi kelimesini kullandığını sanmaktadır. Yol boyunca tartışma sürmektedir ve Far Abi'ye ulaşana kadar birbirlerini öldürmemeye söz vermişlerdir. Bağdat'a perişan halde ulaşmışlardır. Ufukta görünür görünmez minarelerden Arapça "kızlarınızı kilitleyin Türkler geliyor" diye sela okunmaya başlar.

-Bize neden böyle davranıldığını anlamıyorum.

– Her şey Tengri'den kardeşim. Bunlar hep işaret, bizi sevk etmektir maksat.

-Daha nereye sevk olacağız, dünyanın sonuna geldik!

-Bu ötekileştirme hiç hoş değil yalnız. (Minareye bakarak) Tip tahlili yapmak da yeni moda.

Halk onlara nefretle bakmaktadır. Mahzun, ama gururlu yürüyüşleri sürmektedir.

-Potansiyel damızlık muamelesi görmemiz ilginç. Bunlar hep dış mihrakların işi.

-Dış güçlerin uydurması işte. Çoğalmamızı istemiyorlar. Şu abiyi bir bulsak, derdimizin dermanı onda.

-Sora sora Bağdat bulunur derler. Bağdat'ı bulduk, şimdi sıra abiyi bulmada. Hesabıma göre şehrin iyi taraflarında yaşıyor. Zira kendisi önemli bir insan.

– Yanlış hesap Bağdat'tan dönmesin de.

(Sağa sola sormaya başlarlar. Arapça bilmediklerinden laf anlatamazlar.)

-Abi neredesin ya, o kadar yol geldik.

-İyi düşün, bu abi Türkse ne yapıyor olabilir.

Meyhaneye giderler. Çalgılı eğlence yerinde hafif müzik eşliğinde Far Abi diye müşterilere sormaya başlarlar. Sahnede ut çalan kişiyi gösterirler.

-Far Abi bulduk seni!

Farabi: Anlamamazlıktan gelerek –nemifehm(Farsça)

-Far Abi sen misin, biz Türk'üz. Soru sormaya geldik.

Farabi (Gel anlamında bir işaret yaparak arkaya doğru gider) Göçebeler sevinir.

:-Biliyordum, bulacağımızı biliyordum!

-Abi neden kendini gizliyorsun, Türkçe konuşsana!

Farabi: Kendimi Fars olarak tanıttım. Kusursuz görünürsen seni sevmezler. Arada bir de topallıyorum. Türk olduğumu söylesem bırak filozof olmayı, kapıcı olamam.

Bu sırada göçebelerin dilini konuştuğu görülünce “yabancı dilim iyidir” diye açıklama yapar.

Ahali Farabi'nin böyle tanıdıkları olmasına çok şaşırır. Neyse ki Farabi'nin gençlere yardım etmeyi sevdiğini, hele ki bütün Bağdatlı kızların kısmetini açtığını herkes bilmektedir.

Göçebeler “Far Abi, sizin işiniz de zor be abi” diye lafa girerler. “Senin için çakma Aristo diyorlar abi. Fenomenolojik ve ampirik bir anlayışı değil de ilahi metafizik söylemi seçmenizin sebebi sisteminizde oluşan gedikleri fizik ötesine atfederek sorulardan kaçınmakmış.” Öbür göçebe “ne diyorsun oğlum” deyince bizimki cevabı yapıştırır. “terim kullanıyorum ki cahil sanmasın.”

Sohbet ilerledikçe Farabi'nin Türklüğü detaylanır. Bir ara güreşe bile tutuşurlar. Farabi kündeği yaparken Medeni Şehir fikri aklına gelir. Bu eserde metafizik, psikolojik ve politik anlayışını anlatmıştır. Bu üçünü devlette birleştirmiş ve üçün birini felsefe alemine kazandırmıştır. Çocuklara felsefe anlatmaya başlar. “Devlet düşüncem başta ilahi bir kişinin olmasıdır. Peygamber gibi şehri yönetmelidir. Varlık hiyerarşisi çok önemlidir. Ahlaklı bir toplum için peygamber gibi bir reis olmalıdır.”

Şöyle devam eder: “Hakikati felsefeden öğreniyoruz, din sadece sembolik temsiller veriyor. Ama ben Türk'üm felsefeyi bile Allah ile yaparım. Siyasal İslam'ı icat eden de benim arkadaşım zaten.” Falan filan anlatırken göçebelerden biri neden burada olduklarını hatırlar. “abi, Far Abi, biz buraya bir şey danışmak için geldik”

Obada cevap bulamadıkları bir soruya çok kafa yormuş, ardından bir Türk alim olarak Farabi'yi sormak istemişlerdir. Göçerlerden biri söz alır. “ Abi tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan?”

-Yahu sırası mı şimdi felsefenin, ben olmuşum felsefe. Etleri çevir yanmasın.

7. Konfüçyüs'ten Konfüşyüsçülük

Milattan önce 400'ler, Yunanistan'da kalabalıklar Sokrates'i dinlemiyor. Kimse felsefeyi takmıyor. Aynı zamanda yaşayan Buda'yı Hindistan ormanları dışında pek dinleyen yok. Çin'in Lu devletinde ise Konfüçyüs yaşıyor ve onu da sallayan yok. Filozoflar krallara ve kalabalıklara sözünü dinletmiyor. Neyse ki öğrenciler var. Öğrenciler ve düşünen insanlar fikirleri yayıyor ve iki bin beş yüz yıl sonra onları okuyabiliyoruz.

Konfüçyüs(M.Ö. 551–479) yaşarken Çin'deki devletçikler birbiriyle savaş halindedir. Çocuk yaşta babasını kaybeden Konfüçyüs ve annesi yoksulluk çekmektedir. O da zamanın ruhunu düzen ve istikrar isteğinde bulur. Toplumu düzene sokmak, barış içinde yaşamak, mutlu olmak temel hedefleri olur.

Hiyerarşiye dayanan bir ahlak sistemi kurar. Toplumsal davranışı önemser. Barış ve uyum içinde yaşamayı, iyi bir toplum için düzenin sağlanmasını vurgular. İstikrarı ve toplumun düzenini her şeyden üstün tuttuğu için ölümünden sonra devlet adamlarınca saygı görmüştür. O ise güç ile değil ahlak ile yönetmeyi önemsemiştir. Hatta bir ara adalet işlerine baktığı Lu Devleti'nin kabinesinden bu yüzden istifa etmiştir. Kralın politikalarını onaylamamıştır.

- Baba senin için kraldan çok kralcı diyorlar.
- Ne alakası var evladım, öyle olsa istifa etmezdim.
- İstifa gelecekte işine yarayacakmış. Fedakar filozof ayakları. Hani Sokrates ve Buda gibi.
- Aile fikirlerimi kendi aileme dinletemiyorum. Anne- babaya saygı, yaşlıya saygı, topluma saygı her şeyin üstünde olmalı.
- Yine başlama baba ya, anladık aile her şeyin temelindeymiş de bilmem ne.
- Zarar gören aile bağları toplumun çürümesine işarettir. Ahlak her şeyden daha önemlidir.
- Aile bağlarımızın zarar görmemesi için birazcık para rica ediyorum.
- Ne yapacaksın parayı?
- Adalet indirimde girmiş, alacağım.
- Bu laf sokmaların olmasa çekilmezsin kerata. Doğru bak. Adalet lafta var. Mutluluk toplumdaki yerini bulmak ve bunu kabul edebilmektedir. Yönetici yönetsin, baba baba olsun, oğul da oğul. Şimdi yaylan. Biraz kafa dinleyek.

Konfüçyüs insanların aslında doğal olarak iyi olduğunu düşünüyor, ancak ayakkabıları her çalındığında bu düşüncesini gözden geçireceğine söz veriyordu. Prensip olarak dürüst olmayan insanlarla takılmıyordu. Çıkarı uyuşsa, ona kazanç sağlasa da eğri insanlarla takılmıyordu. Doğru adamlarla doğru işler yapmaya çalışıyordu.

İyi şeylerin bedeli olduğunu biliyordu. Bu yüzden indirimden bir şey almıyordu. Kredi kartında biriken puanları da harcamıyordu. Adalet dengedir, ne iyi ne de kötü yaşantı gelmemesi için puanları harcamamalıdır. Adalet ve ahlak gibi erdemler olmadan toplum düzeni korunamazdı. Uyanıklık ve kazanç gibi görünen şeylerin aslında toplumun ve kişiliğin içini oyduğunu, fark etmeden derinden zarar verdiğini biliyordu.

Onun hiyerarşik, ata, baba, yaşlı, birey ve onların da üstünde devlet yapısındaki toplum düşüncesini eleştirenlere argümanları tükenince “büyüğüne saygılı ol it” türünden çıkışlar yapıyor muydu bilmiyoruz. Ama hiçbir filozofun kitaplardan biyografik okumasının sağlanamayacağına eminiz. “Siz hiç kitaplarındaki gibi değilsiniz” türünden düşünceler duymaları muhtemeldir. Derin felsefi argümanların arasında “git iki odun kır” “sırtımı kaşı çabuk” gibi ifadelerin kayda geçirilmediğini de ifade etmeliyiz.

Ölümünden sonra Konfüçyüs’ten çok Konfüçyüsçü olan takipçileri tamamen devlete sırtını yaslamış, Konfüçyüsçülüğü sistematik bir inanç ve hatta din haline getirmişlerdir. Halbuki kendisi yaşadığı dönemde benzer tavırları eleştirmiştir. Ahlak merkezli devlet ve toplum düşüncesinin son takipçisi son yemeğinde “biraz daha pirinç isteyip istemediği” sorulunca “pirinçlerin istikrarı bozulmasın diye” fazlasını istememiştir.

8. Deli Markıs

Anadolu'da deliyi parayla test ederler. Paranın önemini bilmiyorsa delidir. Kasabanın birinde filozof olduğu sanılan adamın aslında deli olduğu bu sayede anlaşılmıştır. Felsefe yapması hadi neyse de paraya iman etmemesi bardağı taşırmıştır.

Adamın adı Markıs'tır. Parayı tanımamakta, bunun aldatmacadan ibaret olduğunu söylemektedir. Ona göre para, sömürenlerin hegemonyasına araç ve kitlelerin manipülasyonunun vesilesidir. Normal deli kağıt der geçer, Markıs bir de açıklama yapmaktadır. Zir deli olmalıdır. Kasaba ahali önceleri takmaz, ama adamın düşüncelerle kendini harap etmesi üzerine bunu okutmaya karar verirler.

Halk arasında söylentiler çıkmaya başlamıştır. Bu adamın Karl Marx[Marks(1813–1883)]'ın yeniden dünyaya gönderilmiş hali olduğu söylenir. Rivayete göre öbür tarafta rahat durmadığı için öbür tarafa gönderilir. Evet, öbür tarafın öbür tarafı, cehennemi olan dünyamızda bu hayatı tekrar yaşayarak ölü olmanın değerini anlaması hedeflenmiştir. Ama bunlar hep dış güçlerin uydurmalarıdır. O yüzden geçiyoruz.

Deli Markıs'ın hocaya okutulması sırasında şeytanın kelimeleri duyulur. Proleterya, emek, burjuva, üretim araçları, sınıfsız toplum... Acil müdahale edilmesi gerekmektedir. En etkili Türk tedavi tekniklerinden olan kafasına vurmada karar kılınır. Nitekim durumun şeytan girmesinden daha tehlikeli olduğu anlaşılır. Zavallının içinde tövbe estağfurullah, komünist vardır. Rahatlasın diye AVM'ye götürülür.

AVM'de iyice krize giren delinin içindeki komünist çıkmak üzeredir. %90 indirim olan bir mağazada indirimin kıymetini anlamadığı için delilik halinin devam ettiği anlaşılır. O ise ihtiyaç olmadığı için alışveriş yapmanın saçmalığından bahseder. Bir kıyafeti vardır ve bu yetmektedir. Başkalarının görünümüyle ilgilenmeyi anlamamaktadır. Kişiliğinden çok görüntüyle yargılanmak garip gelmektedir. Görüntünün yerine kişilik mi, tabi ki saçmalamaktadır.

Kendi isminin bir mağazaya verildiğini görünce daha da şaşırır. O mağazanın iç çamaşırı mağazası olduğunu anlayınca şaşkınlıktan diyalektik bir tutulma yaşar. Onu şaşkınlıktan satış temsilcisi döndürür. Satış temsilcisinin bu kadar alakadar olmasına daha da şaşırarak bu böyle olmayacak der ve şaşırmayı bir süre askıya alır. Satıcının dışında başka satıcılar da vardır. Bunların canla başla çalışmasını garipser. Dükkanın sahibinin satıcı olmadığını öğrenir. Satıcıların orada işçi olduğunu öğrenince "köleliği bayağı ilerletmişler" diye kötülerini takdir etmekten geri duramaz. Sonuçta satılan ürün saçma, bunun karşılığında kazanılan kağıt parçaları daha saçma ve parayla alınan mutluluk saçmalığın daniskasıdır. Tabi ki deli olduğu için kendisine sözümüz yok.

Markıs kasaya doğru ilerleyip dükkan sahibini görmeye çalışır. Ne var ki dükkan dünya çapında binlerce şubeden biridir. Sahibinin olayla alakası olmadığını öğrenince kasadaki elemana şunu sorar: "Hala insanları Hristiyan yapıp topraklarını alıyor musunuz? Topraklarını hiç karşı çıkmadan ele geçirmişsiniz. İnsanların dilini nasıl ele geçirdiniz? İnanılmaz. Kölelik de gönüllü olmuş." Kendini boşuna yorduğunu fark ederek kasadakini tebrik eder. Mağazadan çıkar.

Çevresine en çabuk nerede ölebileceğini sorar. İnsanlar şaşırır. Sonuçta modern zamanlar insan hayatının uzadığı bir evreye tekabül etmektedir. Gerçi insanın köleliğinin mi, hayatının mı uzadığı pek belirsizdir. İnsan gelişmiş olduğunu sandıkça kurgusal bir dünyaya kapılmakta ve bundan giderek daha da memnun olmaktadır. Markıs bu durumun çok komik olduğunu anlayarak bir

gölme tufanına kapılır. Hayatın anlamını çözmüş gibidir, ama diyalektik materyalizm nedeniyle henüz buna ikna olmaz.

Felsefenin doğduğu topraklarda felsefe yaptığı için baştan kaybetmiştir. Neyse ki felsefe ve düşünürler bir şey kaybetmez. Onlardan yararlanmayan toplumlar kendi derdine yansın. Memleketin delisi, komünisti bile taklit, özentisi ve yoz olduğu için biz halimize yanalım. Deliliğe bile saygı duymayan toplumlar ise zaten yanmıştır.

9. Post Yapısal Ltd. Şti.

Her Türk'ün bir gün müteahhit olacağı müjdelenmişti. Kentsel dönüşüm borusu çaldığında herkesin içindeki inşaat ruhu dışarı çıktı. Memlekette hiçbir şey inşaattan önemli değildi. Aslında ahlak yokken inşaat olsa ne olacaktı ki? Ama kimse soru sormuyordu. Herkes uyuyordu. İmar kanunu imarı yok ediyor, çevre yönetmeliğinin çevresinden dolaşılıyor, vatandaşlar vatani mahvediyordu.

Elini sallasan müteahhite çarpıyordu. Bir tanesine ise elinizin çarpmasını istemezsiniz. Deridan aşireti ve Post Yapısal Limited Şirketi inşaat aleminin en tehlikeli işlerini yapmaktaydı. Tehlikelilerdi, çünkü tüm binaları yıkmak, tüm yapıları bozmak istiyorlardı. Her gün neyi bozabiliriz diye gezmekten yeni bina yapmaya fırsat bulamıyorlardı. Onların işi yapı bozmaktı. Onlara yapı bozumcular ve post yapısalcılar da deniyordu. Tüm yapılar arasında her gün ava çıkıyor, özellikle eski yapılara gıcık kapıyorlardı.

Mesela Mürsel Mecaz İş Hanı'nı fark edip buraya Metafor AVM. adıyla bir yapı kurmanın mümkün olduğundan bahsediyorlardı. Ancak bu iş teşebbüs aşamasında kalmak zorundaydı. Post Yapısal Ltd. Şti'nin diğer şirketlerden farkı buydu. Yıkıp yenisini yapmaya niyetleniyor, ancak hiçbir zaman yapmıyorlardı. Diğer yapısal şirketlerden ayrılmak için bu yolu tercih ediyorlardı. Yıkıp yeniden yapsalar alelade bir yapısal şirketi olurlardı. Farklı olmak için, post yapısal olmak için mecburen böyle anlamsız bir işe girişmişlerdi.

Mürsel Mecaz İş Hanı'ndaki dükkan sahipleriyle tek tek görüşüp Sünni Müslüman ve Türk olduklarını vurguladılar, ama dükkan sahiplerini en çok kolay para kazanma fikri ikna etti. Kolay para Müslüman olmakla pekiştirilmişti. Sonuçta adamlar yanlış yapacak değillerdi, mekana girerken bismillah demişlerdi.

İnatçı mal sahibi veya işten anlayan biri ile karşılaşınca terimler uydurarak anlaşılmasın diye deniyorlardı. Kimse anlamazsa reddetmek de mümkün olmazdı. İnsan dediğin zaten biliyor gibi yapmakla meşhurdu. Medeniyet de böyle yayılmıştı, herkes her şeyi anlıyormuş gibi yapıyordu. Post yapısalcılar da iyi damar bulmuşlardı. Her şey göstermelik, her şey varmış gibiydi.

- Deridan Bey, bu yaptığımız kanuna ters düşer mi?
- Düşer, ama önemli olan o an ne yaptığın değil, sonrasında ne yaptığındır.
- Nasıl yani?
- Şimdi bir cümle kursan, sonraki cümlelerinden bağımsız değildir. Sonraki söylediklerin önceyi bağlar.
- Yani günah işleyebilirim, sonrasında iyi olursam
- Hacca gider sıfırlarsın.
- O zaman bina dışında sorun yok.
- Ha şöyle, çay içer miyiz?
- Ramazan'da olur mu ki?
- Niyetli olduğumu unutturacağım, sorun kalmayacak.
- Mükemmel bir insansınız Deridan Bey.

10. Niçe Niçe Yıllara

Niçe(1844–1900) hayatı boyunca sağlık sorunlarıyla uğraşmıştır. Bir de insanlığın sorunları vardır ki asıl sağlık sorunları haline gelmiştir. İnsanlık ve hastalıklar hayatını kuşatmıştır. Öyle acılar çekmektedir ki kendini klasik Latin ve Grek filolojisine vermiştir. Müzik ve hayat kadınları da cabasıdır. Sorunlu bir hayat yaşamıştır. Gençliğinde kaptığı hastalıkları ve felsefeleri içinden atamamış, uğraştıkça uğraşmıştır.

Tanrının öldüğünü ilan edeli birkaç yıl olmuştur. Hastalıklar vurmakta, hassas ve bıyıklı bedenine inmeler inmektedir. Felç olmadan biraz önce arkadaşlarıyla ölüm hakkında konuşmaktadır.

-Tanrı bile ölüyor sen de ölebilirsin Niçeciğim.

-Dalga geçmeyin olm, bu sefer felsefe değil. Harbiden ölüyorum galiba.

-Sana gerçek bir doktor önereceğim, kulakları sağırdır, seni duymayacağı için muayene etmeyi kabul edecektir. Al şu adresi....

Hemen adrese giden Niçe bir mezarlıkla karşılaşmış, kendisine ölmeyi tavsiye ettiklerini anlamıştır. Başka bir adres tavsiyesinde ise Demet Akalın konseri vardır ki bu daha ölümcül olduğundan artık gerçek bir doktor bulmaya karar vermiştir. MHRS hastane randevu sisteminden randevu almıştır. Altı ay sonra muayene olabilmıştır. Sağlığını hep ihmal etmektedir.

Görevli doktor Niçe'yi tanımış, açıköğretimden okuduğu felsefe bölümünü hayatının bir yerinde kullanmış olmak için bir espri patlatmak istemiştir.

–Üstinsan sizin oralardan pek geçmiyor galiba, hani üstinsan? Ne bu hastalıklar? İhihi :)

-Saçma sapan konuşma doktor. Üstinsan bu devrin adamı değil. Üstinsan hayal edemeyeceğin bir ahlaktır, köle ahlakını yenecek insandır. Ezik insanlığı terk edecektir.

-Doğru aslında, karım o kadar kilo aldı ki her gün altında eziliyorum. Bir an önce bunu bırakıp ahlaksız bir kadın almalıyım.

-Onu bunu bırak yaşayacak mıyım doktor?

-Yaşayacaksın, ama buna yaşamak denirse.

-Neden?

-Ekmek kırıntısı üzerinde felsefe yapmışsın. Bismillah demeden amfiye girmişsin. Platon hakkında ileri geri konuşmuş, Marx hakkında gıybet yapmışsın. Allah belanı vermiş.

-Ne yapabiliriz?

-Acilen felsefeyi ya da geneleve gitmeyi bırakman lazım.

-Felsefeyi bırakıyorum.

-Bak işte. Umutsuz vakasın. Tanrı öldü dedin, çarpıldın. Hala akıllanmamışsın. Sözünü geri al ya da Eyüp Camii'ne gidip tövbe et.

-Boş yapma doktor, inme iniyor, ölüyorum diyorum.

-Napiym, babam mı yazdı Böyle Buyurdu Zerdüşt'ü?

-Kitaptan değil de, Youtube için çektiğimiz videodan olmuştur. Tanrının cenazesini çektikydik.

-Kendin kaşınmışsın. Geri kalan hayatını sevdiklerinle geçir.

-Tüm arkadaşlarım ya ölü ya da deli. Ne yapacağımı bilmiyorum.

-Sen o kadar Grekçe Latince oku, sonra frengiden öbür tarafı boyla. Neyse hikayen ilginç en azından, ölümünden sonra kıymetin anlaşılır.

-Ben şimdi anlaşılın istiyorum. Geneleve para vermekten bıktım. Kızlar felsefemi anlasın ve beni sevsin isterdim. Ama onlar piç seviyorlar. Bundan sonra yeni bir akım başlatıyorum. Piççilik akımı. Efendi yerine piç tercih edenler utansın.

-Piç değil hiçtir o, piç olsa duramazsın.

Hemen sonrasında felç olması ve yatalak kalması neyse de ona kafayı yedirten arkadaşlarının Whatsapp şakaları olmuştur. Niçe'yi kızların Whatsapp gruplarına ekleyip çıkarıyorlardı. Niçe de grupta ne makaralar dönüyordur diye merak edip çıldırıyordu.

Felsefeciler felsefe kitaplarını sıralayıp ne kadar başarılı olduğunu anlatırken dinciler aynı şeyleri sıralayıp ne kadar başarısız olduğundan bahsediyorlardı. İlginç bir adamdı. Kimse Niçe'yi sevmiyordu, ama ateist oluşu onun hakkındaki en kötü 5. Özellikti. En kötü özelliği ise insanlar arasına düşmüş olmasıydı.

On bir yıl felçli ve akli yitik bir şekilde yaşadı ve bu süreçte şarap tanrısı Dionysos olduğuna inandı.

Tanrının ölümünü ilan eden Niçe'nin payına on bir yıllık bir ölüm düşmüştü.

11. Acı Tatlı Schopenhauer

Arthur Schopenhauer(1788–1860) tüm isteklerin acıdan doğduğunu, daha çok isteğin daha çok acı çekmek anlamına geldiğini düşünmektedir. Ona göre hayat acıdır. Bir gün alışveriş yaparken neşeli bir cüce görür. Kendisinin yarı boyundaki bu adamcığın hayatının ne kadar da acı geçtiğini düşünür. Ancak cücenin neşeli olmasına anlam veremez. Cüceyi dövmek ister. Döveyim ki hayatın acı olduğunu anlasın der. Ne var ki başkalarına cüce döven biri olarak görünmek kendine acı olarak dönebilir.

Cüceye bir tekme atar. Cüce tüm iyimserliğiyle “her halde yanlış oldu, sorun değil” der. Filozof buna anlam veremez. Bir tekme daha atar. Bu sefer cüce oradan uzaklaşır. Her halde felsefesi gelişmiştir diye umarken öte tarafta da kahkahalarla eğlendiği görülür. Schopenhauer çarşının orta yerinde şaşkınlıkla kalmıştır. Acaba çok mu karamsar olmuştur, belki de annesinin sözünü dinleyip evlenmelidir.

Schopenhauer hiç evlenmemiştir, ancak bir adet sevgilisi olmuştur. Bir opera sanatçısı olan sevgilisini görseniz onun için hayatın acı olmasını anlardınız. İnsan dırıldır yapar da, sanat için dırıldır da olmaz hani. Hayatı acıtan gerçeklerden biri de budur. Belki filozofların soylarının tükenmesi buna bağlıdır. Hayatın acı olduğunu kulaklarında hissetmektedirler. Başka bir kurama göre de dırıldır etkisiyle filozof olmuşlardır. Sonuçta felsefe bir dil çabası, dil de şüphe uyandıran bir varsayımlar yumağıdır.

Schopenhauer gündüz günlük işlerle zaman geçirirken gecelere ancak dördüncü kadehten sonra katlanabilmektedir. Çevresinde hiç alkolik yoktur, en yakın arkadaşları da içmez. Ancak Schopenhauer’in içmesi hep teşvik edilmiştir. Çünkü bu felsefe ayık kafayla çekilmez. Bir arkadaşına ona samimi bir şekilde yaklaşarak “hiçbir şey için geç değil, kendini öldür insanlığı kurtar” demiştir.

Kimine göre de gerçeğe cesareti olan ender insanlardandır. Tanıştığı kişilere hayatının en büyük amacını sormaktadır. Ona göre hayatımız en büyük amacımızın sonucudur. İnsanların görüntü için yaşadığını söyler. Yine de çok konuşmaz. İnsan sevmez. Halk içinde en az konuşma rekoru kırdığına dair söylentiler çıkmıştır. Bu konudaki tek rakibinin de bir at arabası olduğu söylenir.

Bunlar hep söylenti, ama aynı üniversitede görev yaptığı Hegel ile çekişmeli oldukları doğrudur. Felsefeleri zıt olduğu kadar dersleri de zıttır. Schopenhauer yaşlı Hegel’in ders saatinde ders açmış, ancak sadece beş kişi gelmiştir. Aynen felsefesi gibi.

Gerçekler acıdır, acı gerçek.

12. Dilimin Ucunda Wittgenstein

Ludwig Wittgenstein'in(1889–1951) kim olduğundan daha önemli bir şey var. İsmi telaffuz etmek! Wittgenstein temel seviye entel muhabbetlerinde ismi geçince bir şey biliyormuş hissi yaratan ender isimlerdendir. Hegelyan diyalektik, emeğin yabancılaşması ve paradigma kayması gibi hava atma araçlarındandır. Adını telaffuz ettiğinizde “aha Wittgenstein dedi!” olur ve o andan sonra yarım saat pasif etkiyle “bir şeyler biliyor” konumundasınızdır.

Yarı aydın masalarına meze olmasının yanında Wittgenstein iyi adamdır. Baba parası yerine mütevazı bir hayatı tercih etmiştir. Hayatı tecrübe etmek için yaşamış, rahatlık yerine rahatsızlığı seçmiştir. Öğretmen olmuş, disiplinli yaklaşımı nedeniyle(öğrencileri dövüyormuş) pek sevilmemiştir.

Birinci dünya savaşına gönüllü katılınca “sen deli misin?” diye sormuşlar ve o da “siz akıllı mısınız” diye yanıt vermiştir. Savaş bitince İngiltere'ye gitmiş, Bertrand Russel ile okeye üçüncü aramaya başlamışlardır. Maynard Keynes üçüncü olmuş, dördüncüyü bulmak sonradan akıllarına gelmiştir. G.E. Moore da dördüncü olarak ekibe katılmıştır. Wittgenstein İngiltere'de bozuk İngilizceyle konuşmaya çabalarken büyük filozof olduğu anlaşılmıştır. Çünkü hiçbir entelektüel anlamadım diyemez, anlamış gibi yapmalıdır. Onun İngilizce bilmiyorum diye çırpınışları dil hakkında yeni bir felsefe olarak anlaşılmış, o da bozmamıştır.

Tabi ki daha sonra her şeyde olduğu gibi İngilizcede de başarılı olmuş ve sistemli bir felsefe anlayışı inşa etmiştir. Bazılarına göre de ne dediğini bildiği zaman daha anlaşılabilir olmaktadır. Başka bazılarına göre de felsefenin olayı budur ve tam olarak anlaşılabilir felsefe olmayacaktır.

Büyük eseri Tractatus'un son sözü “konuşamadığımız şeyler hakkında susmalıyız” buna dair bir sözdür. Zaten bir keresinde İrlandalılar tarafından kaçırıldığında onlarla iletişime geçmeye çalışmış, kimse birbirini anlamadığı için konuşamadıkları hakkında susmak durumunda kalmışlardır. Biraz kendi dilini öğretmeye çalışmışsa da acı gerçek, kimsenin birbirini anlaması mümkün değildir.

Wittgenstein günlük hayatında çok miktarda İrlandalı görmektedir. Dili ve felsefedeki dil etkisini fark edince herkes İrlandalı görünümündedir. İnsanlarla oyun oynamayı çok sevmektedir. Oyun sırasında kuralları değiştirip insanların dili fark etmesini, varsayımlarla dolu hayatımızda dil oyunlarıyla anlaştığımızı anlamasını istemektedir.

Bazıları sözlükte felsefe maddesi yerine onun portresinin konulmasını teklif etmiştir. Çünkü felsefeden bir şey anlamamaktan sıkılmış, Wittgenstein'in “işte bunlar hep dil” tarzındaki felsefesine kapağı atmışlardır. Wittgenstein felsefenin dil ile ilgili bir sorun olduğunu, filozofların felsefe yaparak bu dil problemini daha da karmaşık hale getirdiklerini savunmaktadır. Bir köylü “filozoflar saçmalıyor” derse dalga geçilir, ama Wittgenstein gibi Avrupa'nın en zengin ailelerinden birine mensup bir soylu kesinlikle haklı olmaktadır.

Felsefesi muazzam olduğu kadar hayatı da muazzam bir filozoftur. İkinci Dünya Savaşı'nda karşı cephe, Britanya tarafında savaşa katılmıştır. Aşk hayatı da kızlı erkekli karşı cephelerde geçmiştir. Meslek hayatı mühendislikten filozofluğa, maddi durumu zenginlikten garibanlığa bilinçli bir şekilde evrilmiştir. Bu müstesna kişilik hayatı tam anlamıyla tecrübe etmiş, felsefesini yaşamıştır.

1951'de kanser olduğunu öğrenmiş, tedavi olmamış, ziyarete gelen arkadaşlarına da “onlara söyleyin mükemmel bir hayat yaşadım” demiştir.

13. Kamüsel İntihar

Bir adam varmış, seveni yokmuş. O da felsefeye yönelmiş. Albert Camus[Kamü(1913–1960)]’nün Yabancı eserini sipariş etmiş. Siparişte “bu kitabı alanlar bunu da aldı” kısmında yağlı urgan ve zehir görünce kuşkulanmış. Yine de sipariş etmiş, intiharsa intihar, felsefe cesaret gerektirir. Yalnız kargocu kapıyı çaldığında kapıyı açmamış, ölmekten korkmuş. Kitabın onu ölüme ikna etmesinden çekinmiş.

Adam henüz yirmili yaşların ortasında iyi bir insanmış. Dünyaya zorla getirilmenin acısını çok erken yaşta duymuş. Annesinin karnından çıkmak istememiş de zorla almışlar. Dünyaya gelmek onunla ilgili olmadığından çok takmamış. Ama sonraları hayata kafayı takmış. Çünkü kendisinin olmayan bir hayatta acı duyuyormuş. Acı duymamayı denemişse de başarılı olamamış, acıya kafayı taktıkça acı artmış.

Dünyaya gelmek hadi neyse de kötü koşullara denk gelmek de çok koymuş. Hadi zorla getirildin, niye zor koşullara getirildin? İnsan olmak zormuş. Ne kadar takmasa da bir yerden sonra sorun olmuş. İntihar hayattan daha samimi gelmeye başlamış. Ama emin olamamış, sadece düşünmüş. Yaşamaya devam ettikçe intihar daha yakın geliyor, düşünmeye karşı koyamıyormuş.

Sonra Camus’nün kitaplarını okumuş ve dünyada yalnızca tek felsefi sorun olduğunu, bunun da intihar olduğunu okumuş. Bunu anlamak için felsefenin ne olduğunu bilmek gerektiğinden yoğun bir felsefe çalışması başlamış. Felsefeye girdikçe intihar kaçınılmaz olmuş. çünkü hayatta cevaptan çok soru varmış. İnsan da ulaşamadığının delisi olunca felsefi bir intihar kaçınılmaz olmuş. Camus’nün Sisifos Söyleni’ni okuyunca olayı biraz anlamaya başlamış.

Ölümlülerin en bilgesi Sisifos tanrıları kızdırmıştı. Bir kayayı tepeye çıkarmakla cezalandırılmıştı. Yalnız tam tepeye çıkardığında taş aşağı yeniden yuvarlanıyor, Sisifos her gün tekrar taşı çıkarmaya uğraşıyordu. Hayat da böyleydi. Saçma olsa da bu eyleme bağlı kalmak, saçmaya bağlanmak zorundaydınız. Camus insanların düşen kayayı tekrar çıkarmak gibi yaşadığını anlatmıştı. Yalnız Camus’ye göre yine de yaşamalıydık. Yine de...

Bizim adam saçma hayatını kabul etmeyi ve kabullenmeyi denemiş. Hayat bu kadar acıysa belki insanları güldürerek ona sevinç katmalıyım diye düşünmüş. Pek başarılı değilmiş, çevresindekiler hiçbir şey için geç olmadığını söylemişler. Hala intihar edebilirsin diye telkin etmişler. Yazarlık denemiş. Çok güzel devam et demişler, intihardan vazgeçme diye dalga geçmişler. Bir çocuk her zaman onun kahramanı olacağını söylemiş. Hayatta ne yaparsa yapsın onun kadar kötü olamayacağı için çocuğa moral veriyormuş. Bir adam şovdan sonra onu tebrik etmiş. Aile planlaması departmanındanmış. İnsanları hayattan soğutup çocuk yapmalarına engel olmuyormuş.

Sonra iletişim kurmaya çalışmış. Arkadaş edinmiş, arkadaşı olmayınca parayla tutmuş. Arkadaşları ona yüzünü yıkamasını ve bir kız bulup evlenmesini söylemiş. Sonra futbol izlemeye, popüler kültürü takip etmeye başlamış. Televizyondaki her şeyi kabullenmeye gayret etmiş.

Farkına varmadan başka türlü bir intiharın içinde yaşayıp gitmiş.

14. Heidegger Benimle Ol

Leibniz mümkün dnyaların en iyisinde yaşadığımızı söylüyor, mekanik bir evren kuruyordu. Kant akıldan deneyime gitmeyi öneriyor, evrenin her yerinde bir kanun olacakmış gibi davranmamız gerektiğini söylüyordu. Hegel bilginin kendimizi aramak olduğunu söylerken bu arayışta diyalektik, yani uçları uzlaştırma yöntemiyle tekrarlar yaşadığımızı öne sürüyordu. Schopenhauer daha fazlasını istedikçe daha fazla hayat ve acı çektiğimizi; Marx işçilerin daha fazlasını hak ettiğini; Nietzsche hepsinin saçmaladığını, Wittgenstein saçmalamanın mümkün olmadığını anlattı. Sadece Alman filozofların derin felsefelerini okuyan felsefe tarihçileri anladı, Alman pornosunun temellerini.

Yukarıdakilerden hariç birçok Alman filozof vardır. Ama çizginin dışında olan ve dikkat gerektiren bir isim bilhassa anılmalıdır. Martin Heidegger (1889-1976) varlık felsefesi ve metafizik konularında meşhur bir filozoftur. Eleştiri, psikoloji, teoloji ve hatta teknoloji konularında derin etkileri mevcuttur. Hocası Husserl'in felsefesini ve kendisini yıkma misyonu edinmiş, fenomenoloji de neymiş; nasyonel ontoloji varken demiştir. Var olmanın zamandan ayrı düşünülemediği hakkında gayet etkileyici bir felsefe yürütmüş, Aristoteles'ten beri süregelen varlığın özlü olduğu fikrini varlığın oluş olduğu anlamında varoluşsal bir anlayışa dönüştürmüştür. Kendi tarzında en etkileyici isim olduğu gerçektir, ama kendi çapında.

Heidegger eski tarz felsefenin, dili hesaba katmadan yapılan çözümlemelerin piridir. Ne var ki bu yüzyılda artık anlam çabasının ortak bir çaba olduğu ve yalnızca oyunlarla zaman geçirdiğimiz vurgulanmaya başlanmıştır. Soylu gerçeklere ulaşmanın boş verildiği bu çağda Heidegger bu işe devam etmiş, eski felsefenin en büyük eserlerini vermiştir. Bunu bilmiyormuş gibi yaptığı siyasi anlayışından çıkarıyoruz. Bu kadar aydın bir ismin faşist olmasını beklemeyiz, ama makam sevdasından Nazi politikalarını desteklemiş, kötülüklerini bilmiyormuş gibi yapmıştır. Heidegger bilmiyormuş gibi yapanların bir numarasıdır.

[Bundan sonrası geyik

(Heidegger dilin farkında, ama farkında değilmiş gibi yapmıştır. Nazilerin de üst insan veya herhangi olumlu bir şey olmadıklarını biliyor, bunu göz ardı edebilmektedir. Alman porno ekolü böyle başlamıştır. Öyleymiş gibi yapmayı dünyaya yaymışlardır. Sonuçta soylu Alman felsefe tarihi bir işe yaramıştır. Herkes bu felsefeden Almanca öğrenmiştir.

En ünlü eserine Felsefeyi Mıncıklamak ismini koymuş, reddedilmiş, sonra daha erotik bir isim olan Sein und Zeit(Varlık ve zaman)'da karar kılmışlardır. Anlaşılmamanın felsefesi adlı eseri de Metafizik olarak yayımlanmıştır. Tıp bilimine tepki olarak 87 yıl yaşamış, vasiyetinde odasına torunlarının sokulmamasını istemiş. (En azından 18 yaşlarına kadar) Rektör olduktan sonra Nazilerden destek almış, Nazi desteğini kullanarak kızlara hava atmış diyorlar. Ama kızlar o zaman felsefe sevmiyormuş. Whatsapp'ta bir kız Heidegger'in "şu an bir şey yazıyor" ibaresini görünce hiç beklemeden "ÇIKTIĞIM VAR HEIDEGGER" yazıyormuş. Nazi desteğini alarak o zamanların gözde aydınlanma merkezi olan Çorum Üniversitesi'ne çapraz geçmeyi düşünmüş, ama Naziler güçten düşüyormuş. Mamafih Çorum'da ne felsefe ne de erotizm bölümleri yokmuş.)

geyik bitti]

Bunlar hep geyik, Nazi olduğu doğru, ama bu durum onun eski felsefesinde gedik bulamayanların kullandığı bir bahaneden başka bir şey değil. Adam haklı, felsefesi iyi, insanlığı, sayılmaz. Hele ki filozofun tepki gösterme sorumluluğu bulunduğu göze alırsak, insanlığını unutsak daha iyi.